

עבודה שלא בזמנה

דף כ"ט – העורך

לפי זה תירוץ אבוב דר"א "כלי שרת מקדשין אפילו שלא בזמנו" לכאורה יתפרש על קידוש המנחה כולה בכלי ומתוך שיש למנחה שם של קרבן גם בלילה עבודה בו פוסלת.

וכן מסקנת הגמרא "דילמא אינו קדוש ליקרב אבל קדוש ליפסל", יתבאר עפ"י שבכך ש'קדוש ליפסל' יש לו שם קרבן וממילא יש שם של קמיצה שפוסלת. וכך מבאר **החזו"א** במנחות (כ"ד ב') [וכן מבאר הקה"י כאן בדעת התוס'].¹¹

[בביאור 'אינו קדוש ליקרב אבל קדוש ליפסל' מבאר החזו"א נפ"מ למנחת כהן שלנה בראשו של מזבח שבראויה ליקרב לא נפסלת בלינה אך בקידוש בלילה אינה ראויה ליקרב ולכן נפסלת בלינה].

וכך ניתן להבין ב**מאירי** שכתב "ואף על פי שנתן שלא בזמנו קדשו הכלי להיות חל עליו שם קומץ מנחה ליפסל ואף על פי שלא קדשן ליקרב הקומץ ולאכול השירים מ"מ קדשן לפסול בעשיית לילה זה הכלל כל הקרב ביום מן הדברים הטעונים כלי כגון קטורת וקומץ ולבונה ומנחה שאינה נקמצת כגון מנחה הנשרפת אין כלי שרת מקדשן ליקרב אלא ביום ... אף על פי שלא קדשו להכשירן ליקרב מ"מ קדשו ליפסל בטבול יום ומחוסר כפורים אם נגעו בהם ובעשיית לילה על הדרך שביארנו" עכ"ל, משמע ש'עשיית לילה פוסלת. אמנם לפי"ז לא מובן מדוע המאירי הצריך קידוש הקומץ בכלי.

א

"תני אבוב דרבי אבין לא זו בלבד אמרו אלא אף מליקת העוף וקמיצת מנחה בלילה תשרף בשלמא עולת העוף מאי דהוה הוה אלא קומץ נהדרה ונהדר ונקמצה ביממא."¹² משמע שאין קמיצת המנחה בלילה [וכן לשחיטה ולמליקה] חשובה כלל וכאילו לא נעשתה.

במנחות ו. שנינו "אחד מנחת חוטא ואחד כל המנחות שקמצן זר אונן טבול יום מחוסר בגדים מחוסר כפורים שלא רחץ ידיו ורגליו ערל טמא יושב עומד על גבי כלים על גבי בהמה על גבי רגלי חבירו פסול קמץ בשמאל פסול בן בתירא אומר יחזיר ויחזור ויקמוץ בימין." א"כ לת"ק קמיצת פסול נחשבת עבודת פסול ופוסלת וע"כ א"א להחזיר. וצ"ב מאי שנא קמיצת לילה מקמיצת פסולין.

ותירצו **התו"י** [ותורא"ש והריטב"א] דסברה הגמרא שבליילה אין על הסולת כלל¹¹ שם של קרבן מנחה ולכן לא יפסל ע"י קמיצה, והתם במנחות יש שם של קרבן מנחה וע"כ לקמיצת זר ופסול יש שם עבודה ופוסלת בו. [ולפי"ז נראה ששחיטה ומליקה בלילה נחשבות עבודה לפסול כיוון שבהם לא פוקע שם קרבן¹², ורק מנחה דבעי קידוש כלי הו"א שבליילה אין לקידושה משמעות].

¹¹ לת"י הראשון דווקא כשנתן המנחה בכלי בלילה ולתירוץ השני גם כשנתן ביום.
¹² אמנם צ"ב אם יש בזה נפ"מ לעניין זמן שריפתו.

עבודה בלילה שונה מפסול בגברא כי הוא חסרון חיצוני, כי הקידוש בכלי נעשה באופן המועיל, וכמו שקידוש מנחה בלילה מהני לפוסלה כך הקידוש הנוסף שעשה בקומץ נחשב לעניין לינה בשקיעת החמה, אלא שקידוש שנעשה בלילה חסר בעבודת הקמיצה, מה שאין כן בפסול בגברא [זר שמאל וכדו'] אם אין למעשיו משמעות של עבודה גם פעולת הקידוש אינה כלום.

תוס' במנחות [ק. ד"ה אלא] לא ניחא להו בתירוץ התו"י, או מטעם הקושיא הנ"ל או שחולק על החידוש שיש לינה בשקיעת החמה [וכדמשמע בתוס' שבועות י"א. ד"ה 'אלא¹⁵'], וע"כ הסיק: "ומשני כלי שרת מקדשין שלא בזמנן ומיפסיל משום לינה, אלמא לא מיפסיל קמיצה ואי אפשר לשרוף עד אחר עמוד השחר שיפסל בלינה, ונקמצה לאו דוקא אלא אפילו לא נקמצה נמי" היינו שאין שם קמיצה כלל בלילה. אלא שלפי"ז וודאי קשה השוואת הברייתא לשחיטה ולמליקה.

בתוס' בסוגיין [ד"ה נהדריה] תירץ: "וי"ל אי לא נקמצה לא תצא לבית השריפה בלילה עד שתפסל בעמוד השחר אבל השתא דנקמצה בלילה תצא לאלתר לבית השריפה ולא בעי עיבור צורה:" משמע שגם במסקנה המנחה כולה נפסלת בקמיצה, וא"כ יש משמעות למעשה הקמיצה, וא"כ צריך לומר שיש משמעות לקידוש

אלא שקשה כיוון שאין המנחה קדושה ליקרב ואינה עומדת להקמץ איך נאמר שיש לקמיצה שם של 'עבודה', רק בגלל שהמנחה נפסלת בלינה, דפסולו הוא מצד שקדש בכלי שרת ונאמר אף בדברים שאינם עומדים להקרבה [כגון מי כוור].

ואכן נראה שהתו"י [ותורא"ש והריטב"א] סברו שכיוון ש'לא קדוש ליקרב' חזרנו לומר שהקמיצה אינה נחשבת כלל כמו הקומץ מן החולין, והו"א של הקושיא. ולמדו במסקנה 'קדוש ליפסל' שפסול קמיצת לילה הוא משום 'לינה', ונתקשו¹³ כיון שהמנחה ממילא נפסלת בלינה מאי נפ"מ בקומץ. וע"כ הוכרחו לחדש שהקומץ כשקדש בכלי¹⁴ נפסל מיד בלילה כמו דם שנפסל בשקיעה"ח ויוצא לבית השריפה. ולפי"ז רק הקומץ נפסל ולא כל המנחה [וקשה השוואת הברייתא לשחיטה ומליקה].

אך קשה דבמנחות [שם ע"ב] תמה רב נחמן: "מאי קא סברי הני תנאי אי קמיצת פסולין עבודה היא אף על גב דלא עביד ליה מתן כלי אי קמיצת פסולין לאו עבודה היא כי עבד לה מתן כלי מאי הוה". אלמא כשאין שם עבודה לקמיצה גם קדושת כלי אין, וא"כ הכא נמי כיוון שאין שם עבודה בלילה כיצד קדש בכלי ליפסל.

ונראה לבאר בשיטתם שזה גופא תירוץ הגמרא שאע"פ שאינו קדוש ליקרב' ולעניין עבודה נחשב קמיצה מן החולין, אעפ"כ 'קדש לפסל' להחשב 'קידוש'. וטעם הדבר כי פסול

¹³ אף שהשאלה מוצגת על הברייתא נראה שהיא לפי המסקנה וכן נראה בתוס' במנחות ק.

¹⁴ כך מוכח ממה שלמדו דין לינה בשקיעת החמה בקומץ מהמשנה במעילה י' שעוסקת בקידוש כלי.

¹⁵ ויש להרחיב עוד במשמעות פסול לינה בשקיעת החמה בדם בסוגיא זבחים נ"ו ומנחות כ., כי נראה שיש מחלוקת מהותית בהבנתו, ויבואר לקמן.

אלא דא"כ קשיא מדר"נ הנ"ל [במנחות ו:]: שכשאינן שם עבודה לקמיצה גם קדושת כלי אין¹⁶.

[לפי המהרש"א שמבאר שלרש"י מדובר במנחה שלא קדשה בכלי בכ"ז יש קמיצה¹⁷ בדיעבד, ניתן לומר שהסוגיא במנחות מיד שקמץ עשה עבודה שפוסלת, אך כאן שלא קדש בכלי אין שם של קמיצה (וכן של המנחה) עד שיקדשה בכלי. אך קשה לומר שהגמרא שואלת על הברייתא מאוקימתא כשלא קדש בכלי שאינה מוכרחת. וכן לא משמע ברש"י שהעבודה פסלה אלא שא"א [להחזיר].

על כרחנו יש לחלק כדלעיל בין 'זר' ו'שמאל' וכדו' לעבודה בלילה; דבור אי נחשבת עבודתו עבודה פסל מיד בקמיצה ואם לא אין כלל 'קידוש', כי בזר ושמאל וכדומה אם מעשיו לא נחשבים חסר במעשה הקידוש עצמו [כמו שלא לדעת וכדו'], אך לילה שאינו חיסרון במעשה אלא חיסרון חיצוני, אף שנחשב שלא עשה עבודה כלל ולכן אם לא קידש יחזיר, אך עצם קידוש הקומץ ע"י כהן כשר ובבגד"כ ניתן לעשות גם בלילה [כמו עבודות הכנה אחרות בלילה כמו

¹⁶ אמנם מסקנת הגמרא שם: "הדר אמר ר"נ לעולם עבודה היא ולא גמרה עבודתה עד דעביד לה מתן כלי", אך נראה שתירץ כן לדעת התנאים שאמרו כן בבב בתירא, אך לרבנן משמע שאם פסול פסול גם ללא קידוש כלי, ואם אינה עבודה גם קידוש כלי אין. וכן לא משמע ברש"י שהמסקנה היא שעבודה לילה פוסלת אלא רק שיש שם של קומץ, אף שנשארנו עם ההו"א שאינה עבודה שפוסלת ומלבד זאת לו סבר רש"י שעבודת לילה פוסלת מדוע תליא בקידוש כלי.

¹⁷ וכ"כ בתפא"י על מעילה ב' ט' [בועז א], לבאר שם קמיצה שנפסלת בלינה והאריך להוכיח כן. אמנם הרש"ש כאן חולק וכן באה"א ז' מעה"ק ד' ז' נקט כדבר פשוט שא"א לקומץ כשלא קדש. וכן התו"י הנ"ל ודאי חלק על כך [ואפשר לומר שע"י קידוש בכלי ליקרב יהיה שם של מנחה על הכל ויועיל]. [וע' רמב"ם]

המנחה בלילה ולכן הקמיצה פוסלת אותה כמו עבודת זר, ולפי"ז כשאמרו 'קדשה ליפסל' מהני לכך שיש משמעות לקמיצה, וכחזו"א הנ"ל. [ומובנת ההשוואה בברייתא למליקה ושחיטה]. כך מבאר הקה"י בתוס'.

אך קשה, דהעיקר חסר דלא ביאר כלל שקידוש הקומץ הוא מכח קדושת המנחה, וביאר מסקנת הגמ' 'ומשני כיוון דהמנחה קדשה בכלי נפסלת בעמוד השחר וכו', משמע שעיקר הפסול הוא משום לינה, ואם מכוח קושייתו משנה את כל ההבנה הו"ל לפרש ולא לסתום.

ולומר שסובר כתו"י ותירוצו שתצא לאלתר לבית השריפה עולה רק על הקומץ, קשה דמשמע שפסל את כל המנחה, ועוד יותר קשה דהוה ליה לחדש שקומץ נפסל בשקיעת החמה.

לכן נלע"ד שתוס' קאי על רש"י שבו פתח את דבריו.

ב

רש"י: את תשובת הגמרא "כלי שרת מקדשין שלא בזמנו" ביאר: "והקומץ טעון מתן כלי, וכיון שקידש הקומץ בכלי לשם קומץ אינו חוזר להיות טבל כמנחה שלא נקמצה, ועל כרחיה, מאחר שזה קרוי קומץ אינך הו"ו שירים:"

משמע שאף שלא הייתה כאן עבודה שפוסלת את הקומץ, כדפשיטא לן בהו"א [ואינה כעבודת זר], אעפ"כ קידושו בכלי קוראת לו שם 'קומץ' שא"א להחזירו.

ולמנחה וגו", ואינו כלינה דעלות השחר
[כהבנת התו"י לעיל], אלא כיוון שא"א
להקריבו נחשב פסול בגופו.

עפי"ז נראה לבאר את התוס הנ"ל, דקאי
אשיטת רש"י דפתח ביה, ופסולו אינו משום
עבודה לילה או לינה אלא שחל שם קומץ
ושיריים. אמנם סבר 'דבחינם דחק רש"י'
לבאר דווקא בקדש בכלי דבקמיצה גופא חל
שם 'קומץ' ו'שיריים'. ומבאר שנזקק אבוח
דר"א לומר שכ"ש מקדשין בלילה לא בגלל
הקומץ כרש"י אלא כדי שיהיה כאן 'שם
מנחה' וכשיטת התו"י, דאל"ה גם שם קומץ
לא יהיה. ואף במסקנה יש שם של מנחה אף
שאינה קדושה ליקרב אך כיון שהיא קדשה
ליפסל יש כאן שם של מנחה וע"כ יש שם
של קומץ, ואף שאין שם עבודה [ובזה שונה
מהבנת החזו"א הנ"ל דלא קשיא מה שאין
עומד ליקרב, דשם קומץ לא תליא בזה].
ומבאר התוס' בתירוץ האחרון שכשקרא לזה
שם של קומץ פוסל את המנחה מעתה ויוצא
לבית השריפה, כיוון שמעתה כבר אנו ראוי
להקרבה כלל. [ונראה שלשיטתו זהו הטעם
של 'לינה בשקיעת החמה' במנחות כ: כרש"י
ולא כתו"י שהפסול הוא מצד לינה].

לשיטת התוס' שיש שם קמיצה בקומץ עצמו
לא קשיא ממנחות ו' הנ"ל ואין הכרח לחלק
בין עבודת זר לעבודת לילה כפי שהוכרחנו
לרש"י ולתו"י. [ולפי"ז אפשר לומר שגם
בזר הפסול הוא משום שקרא שם קומץ²⁰].

שלמדנו על סידור המערכה] וכך מבואר
בשפת אמת ובקה"י.

בהו"א סבר אבוח דר"א "כלי שרת מקדשין
אפילו שלא בזמנו" לגמרי, והנפקותא שא"א
להחזיר את הקומץ, וא"א לתקן את המנחה
שהיא 'שיריים', וממילא פסול כי לא נעשתה
עבודה בזמנה. וכן למסקנה מבאר רש"י
[בד"ה ליקרב] "... אבל קדוש להיות מוכשר
באותה קדושה ליפסל בטבול יום ובמחוסר
כפורים אם נגע בו, וביוצא אם יצא, ובלינה
אם לן, וזו גם היא נפסלת בלינה, דקיימא לן
בזבחים עמוד השחר עושה לינה, ונפסלת
קמיצת לילה, שאין חוזרת עוד לטבלה:"
כלומר מלבד הפסול בלינה¹⁸ נפסלת במה
שאינה חוזרת לטיבלה. וכן ברש"י במנחות
[ק' ד"ה ליפסל]: "וכגון הכא דתו לא אפשר
לאהדורי ונפסל במחוסר זמן". ולפי זה 'אינו
קדוש ליקרב' אינו סותר את דברי אבוח
דר"א בתירוץ הראשון אלא מבאר
שהברייתא שהובאה כשאלה לא אמרה אלא
שא"א להקריבו כיוון שלא נעשתה בו עבודה
כתיקונה, אך שם 'קומץ' יש גם בלילה.

ולפי"ז נפסלה המנחה מיד כיוון שהיא
שיריים וא"א לקמוץ שוב¹⁹. וכן מצינו
ברש"י במנחות כ: [ד"ה 'דם'] גבי פסול דם
בשקיעת החמה, שביאר פסולו "דאינו ראוי
לזרוק בלילה דכתיב ביום צוותו את בני
ישראל להקריב וגו' ... מנין לדם שנפסל
בשקיעת החמה תלמוד לומר ביום הקריבו את
זבחו וגו' והתם יליף לה שפיר וכן קומץ
דלעיל מביום צוותו כתב זאת התורה לעולה

¹⁸ אמנם מהרש"א הבינו שנפסל בלינה. [וקשה מרש"י
במנחות כאמור וכן מרש"י ד"ה 'תיקדש ותיפסל'
כדלקמן].
¹⁹ וכן נראה שהבין הקה"י אמנם לא אמרש נפסל מיד.

²⁰ ויש להאריך טובא בסוגיא זו של פסול זר והאריכו
בזה במקד"ד ט"ו א' ובקה"י כאן ובזבחים, ותפילתי
לנותן התורה שיעזרני לברר עוד סוגיא מורכבת זו

הרמב"ם פ"ג מפסוה"מ הכ"א "כלי שרת מקדשין שלא בזמנן להפסל אבל לא להקרב כיצד דבר שמצותו ביום שנתקדש בכלי שרת בלילה נפסל וישרף אבל אינו קרב כגון שקמץ מנחה בלילה ונתן קומצה לכלי שרת הרי זו נשרפת:"

לשונו בסיפא 'הרי זו נשרפת' משמע כל המנחה ולא רק הקומץ וא"כ וודאי לא ס"ל כתו"י.

ולבאר דבריו משום שעבודת הקמיצה חשובה לפסול [כחזו"א²¹], קשה שהרי תלה בקידוש הקומץ בכ"ש [וא"א לומר שסובר כמסקנת הגמרא לבן בתירא במנחות שרק בקידוש חל שם קומץ, כי פסק בסתמא כת"ק בפסוה"מ י"א א']. וכן צ"ב לשון הרמב"ם 'נפסל וישרף אבל לא קרב' דהו"ל למימר קדש אבל אינו קרב אלא ישרף, אך אם הקדים וישרף פשיטא שלא קרב. [ובדוחק ניתן לומר כגון שעלתה].

ע"כ נראה שהרמב"ם²² ס"ל כרש"י שביאר של'קדשה ליפסל' יש ב' משמעויות, הראשונה היא שיפסל בלינה, והשניה שיש משמעות לקידוש הקמיצה שתחשיב את השאר כשיריים ועל כן ישרפו, ומה שכתב 'אבל אינו קרב', פירושו אע"פ שאינו קרב יש לו שם של קומץ להיפסל ולפסול.

ולענ"ד זו גם שיטת המאירי שכתב: "ושמא תאמר בקומץ מיהא למה נפסל הקומץ או השיריים הרי יש לו תקנה בשיחזיר הקומץ

העולה מהאמור:

תו"י ודעימיה, בהו"א סבר אבוה דר"א לומר שיש שם של מנחה ולכן יש גדר עבודה בלילה ופוסלת כמו בזר. ולמסקנה אין שם של מנחה בלילה ולכן גם אין שם של עבודה בקמיצה ואינה פוסלת, אך לעניין 'קידוש' קדש הקומץ ליפסל בלינה משקיעה"ח וכן כל הלילה, והמנחה כולה נפסלת בלינה רק בבוקר. [ונראה שכך הבין המהרש"א ברש"י שהקומץ נפסל בלינה].

תוס' במנחות סובר שלמסקנה אין כלל שם של קומץ והפסול הוא רק בלינה ככל מנחה.

החזו"א והקה"י בדעת התוס' סברו שגם במסקנה 'קדש ליפסל' סובר אבוה דר"א שיש שם של מנחה וגדר של עבודה לקמיצה בלילה ופוסלת את המנחה כולה כמו קמיצת זר.

לרש"י ולתוס' עפ"י המבואר, לא הייתה הו"א שיש שם עבודה לעבודת לילה לפסול, ובכ"ז הקמיצה פוסלת כיוון שיש שם של 'קומץ' ו'שיריים' שא"א לבטלן, לרש"י דווקא בקידוש בכלי ולתוס' אף בקמיצה עצמה. ולשיטתם כל המנחה נפסלת לאלתר.

לרש"י ולתו"י הוצרכנו לחלק בין זר שבו אם אין עבודה גם שם קומץ ובין עבודת לילה שהחיסרון הוא חיצוני וגורם שאין 'שם עבודה' אך עדיין יש שם של 'קידוש' או 'קומץ'.

²¹ ע' חזו"א מנחות ל"א ב' שזן באפשרויות שונות ונשאר בצ"ע.

²² ע' מהר"י קורקוס שמבאר שתחילת ההלכה 'ליפסל' הוא לעניין לינה וטבו"י והסיפא היא מאבוה דר"א.

דלענ"ד יש לתוס' כאן ובמקומות אחרים שיטה בזה כנרמז כאן ואכמ"ל.

אך גם אם נאמר שהקמיצה גופא פוסלת אכתי איכא למימר שרבי זירא הקשה על 'קדש ליפסל' שסו"ס נאמר גם לעניין לינה.

על פי זה תשובת הגמרא 'יום מחוסר זמן', פירושו שכיוון שאין כלל משמעות לסידור עד שבת לא יפסל בלינה. וכן השאלה מלילה ותשובת מר זוטרא ואיתימא ר"א שכל סידור שלא בזמנו אינו אלא מעשה קוף ולכן לא קדש כדי ליפסל בלינה.

בסוגיין מבאר **רש"י**, [בד"ה 'תיקדש ותיפסל']: "כיון דכלי שרת מקדשין שלא בזמנו ליפסל, ויקדש השלחן את הלחם מאחד בשבת ליפסול בסידור שלא בזמנו: משמע שלא הלינה פוסלת אלא עצם הסידור שלא בזמנו הוא פסול. וכן מבואר **בריטב"א**: "ואמאי ליקדוש וליפסל, כלומר אם איתא דכלי שרת מקדשין שלא בזמנם ליפסל, הכא נמי ליקדוש השולחן את הלחם אע"פ שסדרו שלא בזמנו ויפסל במחוסר זמן שסדרו שלא בזמנו, אלא ודאי ש"מ שאין כלי שרת מקדשין שלא בזמנם אפילו ליפסל, ומשום הכי חשיב כאלו היה מונח הלחם בכלי חול דלא מיפסיל משום מחוסר זמן: **ובמאירי**: "ושמא תאמר ואף זה הואיל ונסדר שלא בזמנו וכבר הקדמנו שכלי שרת מקדש שלא בזמנו ליפסל אף זה יחול עליו שם לחם משעת הסידור ליפסל מיד מצד סידור שלא בזמן".

לפי"ז קושיית הגמרא היא למה סידור שלא בזמנו לא פוסל את הלחם כקמיצה שלא בזמנה שפוסלת המנחה. וניחא אי קמיצה חשיבא עבודה לפסול אף שלא בזמנו [כחזו"א הנ"ל], קשה דה"נ סידור יחשב

לשם ויקמצנו ביום, אינו כן שכל הטעונו מתן כלי כשניתנו לתוכו אף על פי שנתנו בתוכן שלא בזמנו נתינתן בכלי מקדשן ליפסל ואף קומץ זה כשנתן בתוך הכלי ואף על פי שנתן שלא בזמנו קדשו הכלי להיות חל עליו שם קומץ מנחה ליפסל, ואף על פי שלא קדשן ליקרב הקומץ ולאכול השירים מ"מ קדשן לפסול בעשיית לילה", עיקר העניין הוא ש'חל עליו שם של קומץ', ו'עשיית לילה' אין כוונתו שעבודת לילה פוסלת אלא שאין תקנה לקידוש קומץ שנעשה שלא בזמנו.

ד

וע"פ השיטות הנ"ל מוכרחים אנו לבאר גם את שאלת הגמרא: "מתיב רבי זירא סידר את הלחם ואת הבזיכין אחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה כיצד יעשה יניחנו לשבת הבאה שאפילו עמדה על השלחן ימים רבים אין בכך כלום. ואמאי תקדוש ותיפסל". **רש"י במנחות** ק. ד"ה 'ליקדוש' "מאחד בשבת וכי מטי אידך דחד בשבת ליפסל בלינה למוצאי אחד בשבת שהרי שהה יותר משמנה ימים²³". וכן נראה **בתוס'** מנחות ז. ד"ה 'שאפילו', ובתוס' בזבחים פ"ז. שסברו שהשאלה מדוע לא יפסל בלינה.

[לרש"י אין פסול 'לינה' בימים הראשונים, ונראה שהנחת שבעה ימים שמה הנחה אחת ואין לינת לחם על המזבח אלא אחר ז' ימים.] ומוכרחים לומר כן לדעת התו"י ולתוס' במנחות ק. ש'קדש ליפסל' נאמר לעניין פסול לינה.

²³ דחוק לומר בלשון 'שמונה ימים' מצד שנפסלו בחסרון זמן של הסידור.

עבודה שלא בזמנה לפסול את הלחם. ולרש"י צריך לומר, שכמו שקדש בכלי לפסול לתת שם לקומץ ולשירים שלא בזמנו, ה"נ ל'סידור' יש שם של 'סידור' שלא בזמנו והוי סידור פסול²⁴ וע"כ הלחם שהיה מסודר כבר אי אפשר לסדרו שוב, וכמו ששירים נפסלו משנקמצו, כך יפסל הלחם משסודר.

[אך הריטב"א אכתי קשיא למה לא ביאר שהשאלה היא מטעם 'לינה' שהרי שיטתו כתו"י שבקמיצה הפסול במסקנה הוא משום לינה].

ביאור נוסף בסוגיא אומר **השפת אמת** לפי גירסת הר"ח שלא גרס 'פסולה' כשקרבו הבזיכין בשבת – ששאלת הגמרא היא מדוע הקטרת הבזיכין לא פוסלת את הלחם כמו שהקומץ פסל את השירים, ומתרצת הגמרא שכאן כלל לא קדש הלחם וכמונח בקופסא, ושאלה אך בלילה יהיה קשר ביניהם כי הוא זמנו וענתה שגם זה לא נחשב. ומתאים גם לפירוש זה לשיטת רש"י, שאף כשאין שם עבודה יתכן קריאת שם על השירים [אמנם כאן הקטרת הבזיכין יתכן שתחשב עבודה אף שהלחם סודר שלא בזמנו].

²⁴ אמנם בהמשך אומר בד"ה 'כי מטי בי שמשי' אומר רש"י "תקדש על השלחן, דקאמרת לילה אין מחוסר זמן, ותפסל משום סידור לילה, ולשחרית נפסל בלינה:" לא נקט 'סידור שלא בזמנו' אלא 'סידור לילה' ומשמע שכל הפסול יהיה רק בשחרית בלינה? ונראה שרש"י סובר שא"א לומר 'סידור שלא בזמנו' שאינו כמשפטו לעמוד שבעה ימים' בשבת, אף שהוא לילה וכל הבעיה היא רק לינה. [אמנם במאירי גם כאן נקט 'סידור שלא בזמנו'].